

**הדחפור הצבאי מגיע
לטקס האוסקר** עמ' 6

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדדרכ

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 7 / 12 בפברואר 2025

טראמפ והסדר העולמי החדש

עמ' 3

עמ' 5

**המתנחלים חומדים
את נכסי אונר"א**

שלוש סיבות

ליוקר המחייה

עמ' 7

מכתבים למערכת

אלפי עצורים נוספים

ימים אלה, בהם אנו עוקבים בדריכות אחרי התממשותם ההדרגתית של הסכם הפסקת האש בעזה וחילופי השבויים, הם ימים מורכבים לכולנו ונראה שהכל תלוי על בלימה. בהצהרה שפרסמנו כתבנו ששחרור החטופות הישראליות בשלב הראשון של ההסכם הוא שלב חיוני, המביא לסיום החזקתן בתנאים קשים בשבי החמאס. אנו מקווים לשחרור יתר החטופים הישראלים, שסבלו מאלימות, מעינויים ומתנאים בלתי אנושיים: החיים לשיקום, והמתים לקבורה מכובדת. שחרור האסירים הפלסטינים כחלק מההסכם הוא מהלך משמעותי נוסף, המפחית את מספר הכלואים בבתי הכלא ובמחנות הצבא, בהם התקיימה מדיניות נקמנית של עינויים, יחס משפיל ואכזרי, היעלמות כפויה ושלילת הזכות למשפט הוגן.

בהצהרתנו אמרנו גם שהפסקת האש היא רק תחילתה של דרך ארוכה. יש להבטיח צדק ושיקום לכל הקורבנות משני הצדדים, ולהקים מנגנונים עצמאיים שייבחנו את הפרות זכויות האדם במהלך המלחמה – כולל אלה שהובילו למותם של עשרות חטופים ישראלים ושל עצורים פלסטינים – ויעמידו את האחראים לדין. מעט לפני ההכרזה על הפסקת האש ועסקת השבויים, חשפה המדינה בהודעה מעדכנת שמסרה במסגרת עתירה שהגשנו, כי בין אוקטובר לדצמבר 2024, במקביל למבצע הצבאי האחרון בצפון רצועת עזה, נקלטו כ-1,315 כלואים חדשים מעזה במתקני הכליאה בישראל. כך, בפרק זמן של כחודשיים, גדל מספר הכלואים ב-50 אחוז.

עוד עולה מאותה הודעה כי מתוך 3,400 העצורים מעזה, כ-500 טרם קיבלו צו מעצר קבוע (כלומר המפקד הצבאי לא בדק כלל האם הם אכן "לוחמים בלתי חוקיים", ומה ההצדקה להחזקתם), ועוד כ-500 מנועי מפגש עם עו"ד בהוראת הממונה על-פי החוק.

המספרים המבהילים שנחשפו בהודעת המדינה בתגובה לעתירה שלנו מוכיחים ששדה תימן חזר לפעילות מלאה, וכמוהו מתקנים אחרים כמו עופר וענתות, שבהם אלפי עצורים חדשים מוחזקים בתנאים בלתי-אנושיים ומסכני חיים וחשופים להתעללות קשה. כתוצאה מפרק הזמן הממושך להוצאת צו מעצר קבוע, עצורים רבים מוחזקים בתנאים אלה לפרקי זמן ארוכים.

המשמעות היא, שגם אם העסקה תושלם במלואה, אלפי עצורים מעזה ומהגדה המערבית יישארו בישראל, ורבים מהם, ככל הנראה, ימשיכו להיות מוחזקים במתקני המעצר הצבאיים ששמש כבר יצא לשמחה. לכן אמרנו שיש צורך דחוף ומיידי להרחיב את ההגנה על אלפי הפלסטינים שנותרו במעצר באמצעות מנגנוני פיקוח עצמאיים ובראשם הצלב האדום, ולאפשר להם חידוש קשר עם משפחותיהם. צעדים אלה חיוניים לשיקום שתי החברות ולעיצוב מציאות שבה נשמרות זכויות האדם ללא סייג, ומבטיחים שזוועות השנה האחרונה לא יחזרו על עצמן.

עו"ד טל שטיינר, מנכ"לית הוועד נגד עינויים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

טראמפ דווקא מבין בקונדומים

"נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, חזר על הטענה כי ממשלו "זיהה ועצר העברה של 50 מיליון דולרים לעזה לטובת רכישת קונדומים לחמאס", כדבריו. 50 מיליון דולר, הדגיש הנשיא בשנית, בהתייחסו לתקציב אמריקאי לכאורה שיועד למימון אמצעי מניעה ברצועת עזה. 'אתם יודעים מה הם עשו אתם? הם השתמשו בהם כאמצעי להכנת פצצות, מה תגידו על זה?'. אתמול אמרה דוברת הבית הלבן, קרוליין לוויט, כי הממשל הפדרלי גילה שסכום מרחיק לכת שכזה עמד להיות מועבר 'מכספי משלם המיסים' למימון קונדומים בעזה. 'זה בזבוז מופרך של כספי ציבור', אמרה. עם זאת, בדיקה של אתר ה'ווינגטון פוסט' העלתה כי הבית הלבן לא סיפק תימוכין לסכום שבו נקב. אף צוין כי הסכום נופח בצורה משמעותית בידי הממשל, וכי בסכום כסף זה ניתן לרכוש יותר ממיליארד וחצי קונדומים."

"ווינגטון פוסט", 30.1

אבל ישראל דווקא כן התעקשה

"משרד החינוך הנחה מורים להיסטוריה ללמד כי מלחמת יום הכיפורים פרצה בשל אחריותה הבלעדית של מצרים, ולא משום שישאל דחתה הצעת שלום מצרית. על פי הוראת הפיקוח הלימודי ההיסטוריה שתיכנס לתוקף בשנה הלימודים הבאה, מעתה 'לא יתקבלו תשובות בבגרות שלפיהן ישראל דחתה את הצעות מצרים לשלום לפני פרוץ המלחמה'. להנחיה שנשלחה למורים צורף מסמך המתמצת את הנרטיב שיש ללמד לקראת הבגרות: 'מלחמת יום הכיפורים פרצה לא בגלל התעקשות ישראלית להחזיק בכל חצי האי סיני, אלא בשל עמידת מצרים על נסיגת ישראל מכולו ומשאר השטחים', נכתב".

שירה קדרי-עובדיה ועופר אדרת, "הארץ", 30.1

קצא"א נפשנו

"חברת הנפט הממשלתית קצא"א היא החברה החסויה בישראל. לפני ארבע שנים הפכה מחברה ציבורית בבעלות פרטית לחברה ציבורית לחלוטין, אולם היא ממשיכה להתנהל בתנאים מיוחדים: במחשכים, תוך הסתרה כמעט גורפת של פעילותה והשלכותיה מהציבור, גם בתחומים שהקשר בינם ובין מעטה סודיות ביטחונית עלום לחלוטין. את השנים האחרונות העבירה קצא"א במאבקים משפטיים וציבוריים מול ארגוני סביבה והמשרד להגנת הסביבה, ותג המחיר ששילמה קופתה נחשף כעת לציבור. עורך דינה נהנה מתגמול של 2.5 מיליון שקל בשנה בממוצע והיחצ"ן שלה מ-400 אלף שקל. צורם לא פחות להיזכר בכך שקצא"א אחראית לחלק מהאסונות הסביבתיים הגדולים ביותר שהתרחשו בישראל."

שני אשכנזי, "כלכליסט", 30.1

הטרנספר של טראמפ והסדר העולמי החדש

טיטנים בין סין לבין ארה"ב. במרכז התחרות עומדות התעשיות של הטכנולוגיות עתירות המדע. הן המבשרות את כיווני הצמיחה וההגמוניה העיקריים בכלכלת העולם. סין חוותה משנות ה-80, אחרי הסכמי ניקסון וצ'י-אן-לאי, כמה עשורים רצופים של צמיחה כלכלית אדירה. גודל כלכלתה משווה כיום, ואף עולה, על זה של כלכלת ארה"ב. אמנם התוצר לנפש בארה"ב גבוה יותר בגלל הפער בגודל האוכלוסין, אך אין ספק שסין מדביקה את ארה"ב ביכולותיה המדעיות ובכושר ייצורה ביותר ויותר תחומים. היא עדיין לא משווה לארה"ב בכוחה הצבאי.

הגלובליזציה החדשה

שלא כפי שהיה במלחמה הקרה נגד ברית המועצות, ההסכמים בין ארה"ב וסין מבוססים לא על חרם אלא על יצוא וייבוא ועל השקעות הדדיות. כך נוצרה הגלובליזציה החדשה: ארה"ב נהנתה מכוח העבודה הסיני העתיר וסין - מהשווקים. אבל סין לא נעצרה בסטטוס הנחות של מרכיבת חלקים שהועידו לה בארה"ב. היא ממציאה, מפתחת, מייצרת, ומשווקת בעצמה את כל המוצרים. סין פיתחה את הטכנולוגיות ואת המדעים שמאחורי הטכנולוגיות. מספר הדוקטורנטים, הפרסומים המדעיים ואיכותם, ההשקעה במחקר והפטנטים של סין נמצאים בנסיקה.

המדיניות של טראמפ בכהונתו השנייה מסמנת מעבר להתגוננות אגרסיבית יותר של ארה"ב. טראמפ פחות גלובלי מביידן ויותר גושי: בעד יותר פרוטקציוניזם, היטלים, מכסים, סנקציות; בעד גושי סחר נבדלים וסגורים יותר (למשל - סיווג המדינות להן יותר לרכוש שבבים מתקדמים הקובעים את רמת המחשוב); בעד בריתות הגנה נפרדות (וסוגי נשק שמותר למכור להן). במשטר הפנימי ה"טראמפיזם" שואף לריכוז סמכויות רב יותר בידי הרשות המבצעת, הנשיאות, ומועט יותר בידי המחוקקת. הוא מקדם סמכותנות ופוליטיזציה ריאקציונית של כל תחומי החברה: גזענות; שלילת הגירה; פחות דמוקרטיה פנימית; חחרפת הענישה; הגבלת זכויות אדם; מגדריות בינרית; צמצום הליברליזם הרב-תרבותי. בתחום הצבאי כופה ארה"ב על בעלות בריתה את הגדלת התקציב הצבאי ומיליטריזציה, תוך איומים אימפריאליסטיים. בישראל עומד הזמן מלכת. הישראלים ברובם שבוים בבועה שיצר נתניהו בעניין החטופים. במקום לשחרר את כולם עכשיו, אנחנו לכודים במין עיני סני של טפטוף: שחרור החטופים שלב א', טיפה-טיפה, במשך 43 ימים. זאת באי-ידיעה אם יהיה שלב ב' ומתי? כמה זמן יימשך? האם ישלים את שחרור החטופים? האם יוביל לסיום המלחמה? האם ייסוג הצבא מהרצועה או שתחודש הלחימה? האם קבלת ההחלטות בנושאים אלה היא בידי סמוטריץ'? האם טראמפ התגייס כדי לרצות את סמוטריץ'?

בעוד הישראלים עושים השוואות בין מצב החטופים שחזרו למצב ה'מוזלמנים' במחנות ההשמדה הנאציים, בעולם רואים בנעשה בעזה רצח-עם. העזתים לא יעזבו מרצון, טראמפ לא יטרנספר את עזה באמצעות צבא אמריקאי, גם לא באמצעות חברות צבאיות פרטיות. האם הצבא הישראלי יחריב שוב את החורבות, יפציץ את ניצולי מחנות הפליטים, יכחיד את הרעבים? את כולם? איך אמר ביאליק: "נקמת דם ילד קטן עוד לא ברא השטן". איך נחיה אחר כך במזרח התיכון? איך נחיה בעולם? איך נחיה עם עצמנו?

אבישי ארליך

כשמתברר שניצחון צבאי "מוחלט" על החמאס לא יציל נוכח מושרשותו העמוקה באוכלוסייה העזתית, לא נותרת למי שדבק במטרה זאת אלא המסקנה שכדי להשיג אותו יש להיפטר מהאוכלוסייה. טיהור אתני (טרנספר) ואפילו מרצון הוא אופן "חומל", אלגנטי יותר מחיסול פיסי (ג'נוסייד). את זה בדיוק מציע דונלד טראמפ, נשיא ארה"ב, כנציגו של סדר עולמי חדש במזרח תיכון חדש.

הצהרותיו של טראמפ בשבוע שעבר לגבי תמיכתו בטרנספר ופניו אוכלוסיית עזה לארצות אחרות עוררו אצל האוכלוסייה היהודית בישראל ברובה הנאה מרובה. לפני כל חשיבה על היתכנות הרעיון ותוצאותיו האפשריות, נהנים הישראלים מהתייצבות מנהיג "העולם החופשי" באופן מוחלט לצידם.

טרנספר הוא רעיון מרכזי בציונות

רעיון הטרנספר אינו רעיון חדש בישראל ובציונות. ביסודו עומד הסירוב להכיר, דה-פאקטו ודה-יורה, בקיומו בארץ של עם אחר לבד מהיהודים. הרעיון קיים עוד מלפני קום המדינה ואינו רק של הימין: גם תנועת העבודה שותפה לו. הוא עומד בבסיס קיומה של מדינת ישראל. הוא הוגשם בנכבה של 1948 ובגירוש במלחמות הבאות ובין המלחמות. הוא מוגשם בנישול ובהתנחלות בשטחים שנכבשו ב-48', בשטחים שנכבשו ב-67' ובשטחים שנכבשו ב-73'. הוא מוגשם כעת, למשל, בגדה, בירושלים בשיח ג'ראח, בגולן ובנגב, שם מחוסלים כפרים בדואיים.

בגודל בערותם (הרי לא לומדים על טרנספר במערכת החינוך) מייחסים רבים בישראל את הרעיון רק לכהנא, לסמוטריץ' ולמתנחלים. כך הם מנקים את מצפונם באמירה שטרנספר הוא רעיון "קיצוני", הזוי, משיחי. אך לא: זה רעיון מרכזי ומשותף לכל הזרמים בציונות. בן גביר וסמוטריץ' אולי מכריזים עליו בקול רם יותר, אך גם האחרים מבצעים אותו בעקביות מזה כמעט מאה. התמיכה ברעיון כיום, מעבר לממשלה, משותפת למפלגותיהם של גנץ, לפיד, ליכרמן וגולן. לא מוגזם לומר שהיהודים בישראל ברובם תומכים בפיתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני באמצעות טרנספר.

מההכשר שנתן טראמפ בשבוע שעבר לטרנספר לא נובע שזה אכן ייצא לפועל. ההתנגדות לו בעולם רחבה ועמוקה. אך ההצהרה מכשירה את הרעיון. זו תמיכה בממשלת הטרנספר והסיפוח בישראל, שתגובה בכסף, בנשק ובתמיכה בינ"ל. ההצהרה תגן על ישראל מבידוד ומחרם בינ"ל. הצהרת טראמפ היא לחץ על החמאס להיכנע ללא-תנאי ולחץ על המדינות הערביות והאסלאמיות שלא לתמוך בעזה.

מלוא משמעות ההצהרה מתגלה כשבוחנים אותה בהקשר לשורת צווים וחוקים אחרים שעליהם חתם טראמפ: נגד בית הדין הבינ"ל בהאג, נגד אונר"א, נגד ארגון הבריאות העולמי, נגד המועצה לזכויות אדם של האו"ם, נגד אונסק"ו, נגד ארגון העזרה האמריקאי, נגד הסטודנטים שמחו על מלחמת עזה באוניברסיטאות ונגד חופש ההבעה וההפגנה בארה"ב. יש המגחכים את ההצהרה על עזה לצד הזלזול בהצהרותיו של טראמפ על גרינלנד, קנדה, מקסיקו ופנמה. אך זו טעות חמורה בהבנת השינוי שמתחולל במציאות הפוליטית העולמית. כדי לתפוס את חומרת ההצהרה יש להבין את עזה בהקשר של תקופת הכהונה השנייה של טראמפ.

אנחנו מצויים במהפכה התעשייתית הרביעית, בקפיטליזם של מידע (data capitalism), ובנקודת תפנית של תחרות

הנשק שיורה בעזה ובגדה משמש את ארגוני הפשיעה

אלפים הפגינו נגד הפשע המאורגן

שני שעבר (3.2) היה יום קטלני במיוחד בו נרצחו שישה אזרחים: ד"ר עבדאללה עודד, מתמחה ברפואת משפחה בן 29, שנורה למוות לעיני מטופליו במרפאה בכפר יאסיף; מוחמד סלמאן אבו זאיד, בן 14, שנרצח באירוע ירי בשכונת פרס שניר בלוד; באבו גוש נרצח יעקוב ריאד ג'בר, בן 47, במהלך ויכוח; וג'די ח'יר, היתאם זינאתי ונאתן משלב שנואו למוות בפיוצייה באבו סנאן.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) התריעה בעקבות מקרי הרצח הרבים: "ראש ממשלה שממנה שר מורשע בתמיכה בטרור נגד ערבים כאחראי על ביטחון ילדינו הוא פושע לא פחות מארגוני הפשע. רוצים לשכנע אותנו שמדינה שראש ממשלתה מתיימר שהוא 'שנה את המזרח התיכון' לא יכולה לעצור כמה פושעים מתועבים. ממשלת נתניהו מתענגת על המשך השתוללות הפשיעה והרצח".

אלפי מפגינים צעדו בשבת (8.2) באום אל-פחם במחאה נגד הפשע המאורגן המשתולל בחברה הערבית ונגד התוכניות לטרנספר את תושבי עזה שהגו טראמפ והימין הקיצוני בישראל. להפגנה, שהתקיימה ביוזמת ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל והוועדה העממית של העיר אום אל-פחם, הצטרפו יותר ממאה מפגינים יהודים בהסעות שארגנה הקואליציה שותפות השלום.

המפגינים, שצעדו ממסגד מוחמד אל-פאתח דרך רחובות מרכזיים בעיר אל בית הספר התיכון המקיף, קראו סיסמאות נגד המלחמה בעזה ותוכנית טראמפ לגירוש תושביה. כמו כן נשמעו סיסמאות נגד מדיניות הממשלה כלפי הציבור הערבי בישראל ונגד סגירת "הוועדות להפצת השלום", אשר פעלו נגד האלימות והפשיעה. על כמה מהשלטים שנשאו המפגינים נכתב: "הדם הערבי לא פחות אדום"; "חייל! הקשב! לטבח תסרב!"; ו"לא למדיניות הריסת הבתים ביישובים הערביים". בסיום הצעדה נערכה עצרת עם. מוחמד ברכה, יו"ר ועדת המעקב וח"כ לשעבר מטעם חד"ש, אמר בנאומו: "זוהי זעקת החיים מול הזוועות שישראל מעוללת לעם הפלסטיני באמצעות המלחמה בעזה, המתנחלים והצבא בגדה המערבית, ומתן האור הירוק לארגוני הפשיעה המשתוללים ביישובים הערביים. בפועל, הנשק שיורה בעזה ובגדה המערבית הוא אותו נשק באמצעותו הורגים ארגוני הפשיעה. הפשע הוא פרויקט פוליטי ויש להתמודד עמו בעוצמה, ביד חזקה ובאחדות".

מתחילת השנה נרצחו 29 בני אדם בחברה הערבית. לשם השוואה, בתקופה המקבילה אשתקד, נרצחו 12 אנשים. יום

60 שנה ל'זו הדרך'

בנק המטרות של בנימין נתניהו

"ממשלת ישראל מסרבת בעקשנות להכריז על הפסקת אש ברצועת עזה גם לאחר כעשרה ימי הסלמה בדרום שגבתה מחיר כבד: יותר מ-200 הרוגים פלסטינים ויותר מעשרה הרוגים בישראל". כך נכתב בשער

הגיליון של "זו הדרך" שפורסם ב-19 במאי 2021, במהלך מבצע "שומר חומות" בכותרת: "בנק המטרות – הישארותו של נתניהו בשלטון רצופה גופות". במאמר הובהר: "בבנק המטרות של צה"ל הופקדו ילדים פלסטינים וישראלים שכל פשעם הוא עמידה במקום הלא נכון ברגע הלא נכון".

עוד נכתב בגיליון "זו הדרך": "פרשנים רבים ניסו לתת מענה לשאלה: 'מהן מטרותיה של ישראל בלחימה בעזה?'. דיברו על 'תמונת ניצחון', 'הרתעה מול החמאס', 'פירוק מנגנוני הטרור' ועוד הבלים מהסוג הזה, מבלי להבין שהמטרה היא להבטיח את המשך שלטונו של בנימין נתניהו". "זו הדרך" התריע אז, לפני כחמש שנים: "נתניהו מבין היטב, כפי שקבע פון קלאוזנביץ לפני יותר מ-200 שנה, כי 'המלחמה היא המשכה של הפוליטיקה באמצעים אחרים'. הוא מוכן, כדרכו, להקריב את חייהם של פלסטינים וישראלים רבים כדי לממש את מדיניותו: הישארות בשלטון בכל מחיר, המשך הכיבוש, האפליה והגזענות שתפחה בימים האחרונים לממדים מפלצתיים. האלפים המפגינים ברחובות ודורשים להפסיק את הלחימה הקטלנית בדרום ולהעמיק את השותפות בין יהודים לערבים – עומדים בדיוק במקום הכי רחוק מנתניהו".

שישה נהרגו בתאונות עבודה מתחילת החודש

נסים כהן (50), תושב טבריה, אשר נפצע באורח קשה לאחר שנפל מגובה של כ-3 מטרים באתר לבניית בית פרטי בהתנחלות חיספין ברמת הגולן שתחת כיבוש ישראלי, נפטר ביום שישי האחרון. כך מסרה הקבוצה למאבק בתאונות בנייה ותעשייה.

החברה המבצעת את הבנייה באתר היא אבו זיד פרויקטים בע"מ. בשנים האחרונות הוטלו מספר צווי בטיחות בשל ליקויי בטיחות חמורים שנמצאו באתרים בביצוע אבו זיד פרויקטים. נסים כהן המנוח הגיע לאתר במסגרת עבודתו כטכנאי מיזוג אוויר, ונפל ממרפסת לתוך אתר הבנייה. מתחילת החודש נהרגו שישה עובדים בתאונות עבודה, חמישה מהם באתרי בנייה. מהקבוצה למאבק בתאונות בנייה ותעשייה נמסר: "הדיונים בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ברפורמה החינוכית בתקנות הבטיחות בעבודות בנייה הוקפאו ולא התקיימו מזה כחודשיים. זאת לאחר שבדיונים שנערכו קודם לכן הופעלו לחצים קשים מצד גורמים בעלי עניין על מנהל הבטיחות התעסוקתית לסגת מהסדרים משמעותיים המוצעים בתיקון לתקנות. אך באתרי הבנייה ממשיכים עובדים להיפגע בקצב רצחני".

רבות אנשים שהיו תלויים בסוכנות הפליטים נותרו ללא הגנה

המתנחלים חומדים את נכסי אונר"א

בפעילות של אונר"א לתפקודו. והנה פתאום מצפה המדינה שנאמין כשהיא טוענת שהיא תדאג לכל העניינים. הרשו לנו להיות קצת סקפטיים", הוסיפו בעמותה עיר עמים.

שמואל אורניץ

עיריית י-ם מקדמת התנחלות יהודית בשכונת שיח' ג'ראח

עיריית ירושלים ורשויות המדינה מקדמות את הקמתה של שכונה ליהודים בשכונת שיח' ג'ראח בירושלים המזרחית שתחת כיבוש ישראלי. לדברי עמותת עיר עמים, במשך שנים ארוכות נכלמו תוכניות של ארגוני מתנחלים להשתלט על השכונה בעקבות מאבק נחוש של תושבי השכונה ושל ארגוני שלום ופעילי שלום. "כעת, רשות ממשלתית היא זו שמקדמת באופן רשמי את התוכניות להקמת התנחלות ולגירוש עשרות משפחות פלסטיניות מהשכונה".

על פי התוכנית, תקום התנחלות חדשה במרכז שיח' ג'ראח שהשתרע על שטח של כ-17 דונם, ותכלול 318 יחידות דיור ומבני ציבור. עשרות משפחות פלסטיניות יאבדו את בתיהן, ומשפחות יהודיות יתפסו את מקומן כחלק מהמהלך לייחוד השכונה ולחיבורה למערב העיר.

"במשך עשרות שנים הצליחו תושבי אום הארון להגן על הבתים שלהם מול ניסיונות בלתי פוסקים לפנות אותם. כעת, משתמשת המדינה בטרק נבזי במיוחד כדי להשתלט על השכונה: שימוש בחוק התכנון והבניה שמאפשר לקדם הליכי 'פינוי-בינוי' למרות התנגדותם של דיירים מוגנים. רק שהפעם הפינוי יהיה של פלסטינים והבינוי יהיה של התנחלות ליהודים", הוסיפו.

"התוכנית היא חלק ממטקפה מחושבת על הנוכחות הפלסטינית בירושלים, שמקדמות העירייה והממשלה בחודשים האחרונים. בשכרון הכוח בעקבות בחירתו בשנת של טראמפ לנשיאות ארה"ב הן מנסות למחוק שכונות פלסטיניות שלמות במזרח ולהקים שורה של התנחלויות ליהודים", הדגישו.

בין היתר, מתבצע גל של הריסות בתים במסגרת קידום ההשתלטות על שכונת אל-בוסתאן בסילוואן. כמו כן קודמו לאחרונה תוכניות לבניית ישיבה חרדית ומעונות בלב שיח ג'ראח; להקמת התנחלות-ענק בעטרות עם 9,000 יחידות דיור; ולתוספת של מאות יחידות דיור בשכונה חדשה המתוכננת להקמה צמוד לבית צפאפא.

יצוין כי לפני שבועיים הפגינו עשרות תושבי שכונת אל-בוסתאן בכפר סילוואן מול עיריית ירושלים נגד הריסות הבתים המתוכננות בשכונה. המחאה פרצה בעקבות החלטת שופטת בית משפט השלום מרים קלסקי בדבר פינוי בתים של 139 תושבים הנמנים עם 24 משפחות, זאת בהיענות לתביעות שהגישה עמותת הימין הקיצוני "עטרת כהנים", הממומנת בכספי בעלי הון אמריקאים ומקדמת את האינטרסים של המתנחלים בירושלים המזרחית הכבושה. החלטת בית המשפט מצטרפת לקמפיין טיהור אתני אינטנסיבי שמנהלים ארגוני המתנחלים בשכונה בחודשים האחרונים, במסגרתו פונו כבר 17 משפחות מבתיהן.

בתחילת החודש נכנסו לתוקף החוקים החדשים למניעת פעילות אונר"א. הראשון אוסר על פעילות סוכנות הפליטים בשטח מדינת ישראל, ומטרתו - להפסיק את פעילות הארגון בירושלים המזרחית. השני אוסר על רשויות ובעלי תפקידים בישראל לקיים כל קשר עם הסוכנות או נציגים מטעמה בנוגע לפעילות אונר"א ברצועת עזה ובגדה המערבית, מה שצפוי לשבש את פעולת הארגון גם בשטחים הכבושים. בעוד שאת הצעת החוק הראשונה הובילו חברי כנסת מהקואליציה הימנית (רובם מהליכוד), יוזמי הצעת החוק השנייה נמנים בעיקר עם האופוזיציה, ובכללם - חמישה חברי מפלגת יש עתיד של יאיר לפיד.

עמותת עיר עמים ציינה לאחרונה, כי רק למיעוט קטן בקרב תושבי ירושלים המזרחית יש מעמד פליט. אונר"א מפעילה כיום בירושלים המזרחית מרפאות אחדות וכן שישה בתי ספר שבהם לומדים כאלף תלמידים פלסטינים. אונר"א גם מספקת שירותים רבים במחנה הפליטים שועפט שבו מתגוררים כ-25 אלף תושבים.

מאבק ארוך של הימין נגד סוכנות הסעד

הצעות החוק הוגשו לאחר שירושלם הציגה מידע לפיו 12 מעובדי אונר"א השתתפו בטבח 7 באוקטובר, וטענה שבמתקפה נעשה שימוש בכלי רכב ובמתקנים של אונר"א. אבל הסגירה אינה רעיון חדש: ניסיונות לאסור על פעילות הסוכנות לפליטים פלסטינים בירושלים המזרחית, ואף לסגור את הארגון, נעשו זמן רב קודם ל-7 באוקטובר. ארגוני ימין מנהלים קמפיין ארוך שנים, שאף זוכה להדהוד מפי פוליטיקאים, להפסקת פעילות הארגון בטענה שהוא מחזק את "מעמד הפליטות" הפלסטיני ופוגע בריבונות הישראלית בירושלים המזרחית שתחת כיבוש.

כתוצאה מקמפיין זה, כבר במהלך כהונתו הראשונה כנשיא ארצות-הברית הורה טראמפ על ביטול המימון האמריקאי לסוכנות. אך לדברי עיר עמים, "זה לא רק עניין פוליטי - אלא סיפור של השתלטות על נכסים. אונר"א פועלת במזרח ירושלים בכמה אתרים ישראל חושקת בהם. למשל בית ספר בסילוואן ומרפאה בעיר העתיקה - שהמיקום שלהם הופך אותם יעד להשתלטות מצד ארגוני ימין הפועלים לייחוד אגן העיר העתיקה".

המדינה מפקירה

אנשי ימין שמו עינם גם על המתחם הגדול ליד גבעת התחמושת, בו ממוקמים משרדי מטה אונר"א, ועל מתחם נוסף מעבר לחומת ההפרדה בכפר עקב שבו מפעילה אונר"א מוסד הכשרה מקצועית. הלחצים שהפעילו אנשי הימין לסלק את אונר"א מהמתחמים הללו קיבלו בשנה האחרונה גיבוי מרשות מקרקעי ישראל. זו שלחה לאונר"א דרישה לפנות את המתחם בכפר עקב ופרסמה הודעה על כוונה לאשר תב"ע למגורים בשטחו של המתקן ליד גבעת התחמושת.

"ומי בדיוק ייכנסו לנעליים של אונר"א? במשך שנים עיריית ירושלים ומדינת ישראל לא מצליחות להתגבר על המחסור העצום בכיתות לימוד בירושלים המזרחית. והנה במקום להתקדם, סוגרים בתי ספר. תושבי מזרח ירושלים סובלים כמו-כן מאפליה בשירותים החברתיים כבר עשרות שנים. מחנה הפליטים שועפט סובל מהזנחה עצומה ותלוי

הדחפור הצבאי בטקס האוסקר

שעה שניסתה עם כמה מחבריה בתנועת סולידריות בינלאומית למנוע את הריסת ביתו של ד"ר סמיר נסראללה ברפיח. בת 24 הייתה במוחה. בתמונתה שפורסמו למחרת היום בעיתונים נראית קורי מחייכת וראשה עטוף בחיג'אב שחור.

מיד לאחר האירוע הבטיח ראש הממשלה אז, אריאל שרון, לנשיא ג'ורג' וו. בוש לחקור בשקיפות ובאמינות את המקרה. החקירה הופקדה בידי המשטרה הצבאית שכמה מחוקריה היו חיילים חסרי ניסיון בשירות סדיר. המסקנה של חקירה זו הייתה כי מפעילי הדחפור לא היו אחראים למותה של קורי כיוון שעמדה מחוץ לטווח הראיה שלהם. זאת למרות שעדי ראיה ספרו כי היא לבשה סרבל כתום זוהר ונראתה היטב בשטח. איש מן האחראים הישירים או העקיפים למותה של קורי לא הועמד לדין. נתיחת גופתה נעשתה ללא נוכחות משקיף אמריקאי, כפי שהובטח למשפחתה.

המקרה של קורי משך תשומת לב בגלל התיעוד המצולם של רגע הפגיעה, אך בעיקר בעקבות מעורבותם של הנשיא האמריקאי וראש ממשלת ישראל בחקירת הפרשה. אולם למרות הידיעה שהחקירה נעשתה ברשלנות מכוונת, ויתר הממשל האמריקאי על קבלת דו"ח הנתיחה בלי לספק הסבר. השערה מעניינת ששמעתי בזמנו חיברה את רפיח של מרס 2003 לבגדד באותה השנה: ארבעה ימים לאחר רייצ'ל קורי נמחצה למוות, פלשה קואליציה מלחמתית בראשות ארצות-הברית לעיראק. המלחמה באפגניסטן כבר נכנסה אז לשנתה השנייה. הממשל האמריקאי לא היה מעוניין להתעמת עם ממשלת ישראל על זכויותיהם של "מגינים אנושיים" שנפגעו בשטחים הכבושים רגע לפני שהוא עצמו עומד להפוך את עיראק לאזור מלחמה שבו אין ערך לחיי האזרחים. הרחקת אזרחים שמתנדבים להגן על קהילות מקומיות באזורי מלחמה הייתה ונשארה אינטרס משותף של שתי המדינות.

פקידי ממשל אמריקאים המליצו למשפחת קורי לפנות לערכאות משפטיות בישראל. ב-2005 הגישה המשפחה באמצעות עורך הדין חוסיין אבו חוסיין תביעה אזרחית נגד המדינה והצבא בבית המשפט המחוזי בחיפה. ב-10 במרס 2010 נפתח המשפט. באחדים מדיוני נכחתי יחד עם כמה מחברות בקואליציית נשים לשלום ופעילים אחרים שתמכו במשפחה ובתביעתה לעשיית צדק לרייצ'ל. פסק הדין, שפורסם שבע שנים לאחר הגשת התביעה, ניקה את המדינה ואת הצבא מכל אחריות להריגתה של רייצ'ל קורי, והטיל עליה עצמה את האחריות למותה. קביעתו של השופט עודד גרשון כי "מדובר בתאונה מצערת מאוד" בגלל הסתכנונה "מרצון" של ההרוגה שגרמה למותה, הכעיסה אך לא הפתיעה. הטענה בדבר "הסתכנות מרצון" של פעילי סולידריות בינלאומית כבר הועלתה במקרי פגיעות קודמים. היא העידה ומעידה על חוסר הבנה שכיח ביחס להתגייסות של אקטיביסטים ישראלים ובינלאומיים להגנה על חייהם וזכויותיהם של הפלסטינים בשטחים הכבושים.

חשיבותו של משפט קורי הממושך והמתסכל הייתה, כפי שאומרת הקלישאה, בעצם קיומו. כאז כן עתה התייעוד הכתוב, המצולם והמוסרט על עוולות הכיבוש, הריסות הבתים ופרעות המתנחלים בכפרים הפלסטיניים מתקבל בשתיקה נמשכת של רוב הציבור בישראל הבוחר שוב ושוב בהכחשת המציאות. אולי פרס אוסקר יצליח לסדוק את חומת ההכחשה.

בנשימה אחת הבטיח הנשיא טראמפ לסיים את המלחמה בעזה ולהחזיר את כל החטופים והחטופות, וגם שחרר 132 דחפורי די-9 מתוצרת קטרפילר - כלי נשק קטלניים שישראל ביקשה. ממשל בידן סירב לספק דחפורים אלה מפני שלא דווח לו למה בדיוק הם ישמשו. ממשל טראמפ ויתר על הסברי הצבא שעיקרם הטענה כי דחפורים צבאיים דרושים ל"מלחמה בטרור": כדי לחשוף שטחים מסוכנים לחיילים ולסייע בפירוק מבנים ממולכדים ומטעני חבלה.

מאז קום המדינה מקיים הצבא יחסי עבודה הדוקים עם הדחפור ההורס. הדחפור נשלח ב-48' ולאחריה כדי לשטח מאות כפרים בגליל ובמשולש במטרה למנוע את שיבת תושביהם שגורשו או ברחו; הדחפור המשיך במלאכת ההרס בגדה המערבית, ברצועת עזה וברמת הגולן אחרי מלחמת 67'. גם הריסת בתים בשטחי הגדה או בכפרים הבדואיים הלא-מוכרים ש"מפריעים" להשתלטות היהודית על מרחבי הנגב, היא בשגרת עיסוקיו.

באינתיפאדה השנייה נתקבל הדחפור באופן רשמי לארסנל כלי הנשק. הוא מוגדר כציוד מכני הנדסי (צמ"ח), ומכונה בשם החיבה 'דובי'. לכן דווקא הוא, יותר מכל כלי צבאי הרסני אחר, מעורר בי רתיעה וכעס. כי טנק הוא טנק, ומטוס קרב הוא מטוס קרב, ואין לצפות מנשק קטלני שיעבוד עבור ארגוני זכויות אדם. אבל דחפור היה ונשאר בעיני כמין חבר במשפחת הטרקטורים, פועל חקלאות צבוע בירוק כפרי ולא כלי הרס בגון זית אפרפר.

הדחפור בארץ האחרת

בשבוע שעבר צפיתי בסרטם התייעודי המעולה של באסל אלעדרא, יובל אברהם, רחל שור וביילאל חמדאן - "אין ארץ אחרת", אשר פתוח לצפייה באתר "שיחה מקומית" לרגל מועמדותו לפרס האוסקר לסרט תיעודי. לא קל לצפות בסרט הממחיש עד כדי כאב פסי את מלחמת ההתשה שהמדינה מנהלת נגד קהילות מסאפר יטא. הרס הקהילות שנמשך כבר שנים מתעצם בזמן האחרון. הוא לא נעשה בסערת קרבות נקמה או מלחמת השמד, אלא במסגרת תוכנית גירוש סדורה. בעקבותיה יגיע תור הסיפוח והקמת התנחלויות ומאחזים בשטחים המתרוקנים מתושביהם המקוריים.

בסרט, מישור, לא ברור אם איש צבא, מתנחל, או גם וגם, מנופף בפיסת נייר שהוא קורא לה צו הריסה לבית, אחרי שהמקום הוכרז "שטח אש". דחפור ממוגן ומבוצר מתמקם מול הבית כשהוא נע לפניו ולאחור תוך הרמת כפו האדירה המחוררת את קירות הבית. תוך זמן קצר הופך הבית תל חורבות בתוך ענן אבק לבן. עוד רגע יפוג הרעש הבלתי-נסבל של פעולת הדחפור, ואז - שקט. המצלמה מתמקדת בפניהם הנדהמים והכואבים של בעלי הבית העומדים חסרי אונים מול תל ההריסות. המשפחות המשתתפות בסרט מתעקשות להיאבק נגד נישולן באופן שמעורר כבוד והשתאות. הן נתמכות בידי אקטיביסטים כמו העיתונאי יובל אברהם. הידידות המתפתחת בינו לבין באסל אלעדרא, תוך כדי העבודה על הסרט, נוגעת ללב באנושיותה וביופייה, ומציעה תקווה כלשהי לעתיד משותף בארץ הזאת.

הדחפור שהרג את רייצ'ל

תוך כדי צפייה דרוכה בסרט נזכרתי בדחפור מעבר שהעסיק אותי תקופה ממושכת: הדחפור שהרג את רייצ'ל קורי. ב-16 במרס 2003 נמחצה קורי למוות בידי דחפור צבאי מסוג די-9

שלוש סיבות ליוקר המחיה בישראל

שר הכלכלה, הטייקון ניר ברקת, ממש לא מתמודד עם יוקר המחיה (צילום: אבשלום שושני / פלאש 90)

רשתות השיווק מובילות בזינוק הדרמטי במחירים, כך קבע כתב "דה מרקר", נתי טוקר (3.2). לדבריו, ב-2024, שבמהלכה העלו היצרנים מחירים ב-1.7% בלבד, נדרש הצרכן הישראלי לשלם תוספת של 4.3% על מוצרי המזון - פער של פי 2.5, והוסיף: "יתרה מזאת, מחירי חומרי הגלם המיובאים אפילו ירדו ב-0.7%, אך הצרכנים לא ראו זכר להוזלה במדפים". מאז 2021 התייקר המזון ב-17.7%, בעוד שמדד המחירים הכללי עלה ב-15.1%. המשמעות - ענף המזון מוביל את יוקר המחיה בישראל, עם התייקרות חדה בהרבה משאר המשק.

רשות התחרות כבר זיהתה את המגמה: במחקר שפורסם לאחרונה התגלה, כי בעוד שהיבואנים ספגו ירידה ברווחיות בשנים 2019-2023, הרשתות דווקא

הגדילו את חלקן ברווח הגולמי. הנתונים מחזקים את החשד שהפער בין המחיר בשער המפעל למחיר בקופת הרשת הולך ומתרחב. "בשורה התחתונה, בעוד כולם מפנים אצבע מאשימה זה לזה, הצרכן הישראלי משלם את המחיר - תרתי משמע. הנתונים החדשים מעלים שאלות נוקבות על מבנה שוק המזון בישראל, ובמיוחד על כוחן של רשתות השיווק בקביעת המחיר הסופי לצרכן", הדגיש טוקר.

גישות שונות

דברי ברברה סבירסקי, חוקרת ואחראית על ניהול קשרי קהילה במרכז אדוה, "הרבה דברים נאמרים על יוקר המחיה הגבוה בישראל, שבעת האחרונה ממשיך ועולה מפי אנשי אקדמיה, מכוני מחקר חברתיים וכלכליים, פוליטיקאים וכמובן עיתונאים". קריאה בדבריהם, סבורה סבירסקי, מגלה שלוש גישות שונות.

הגישה האחת המודגמת בסקירה שפרסם המכון הישראלי לדמוקרטיה תחת הכותרת: "יוקר המחיה בישראל", היא הגישה "האופטימית". גישה זאת שמה את הדגש בשיפור שחל ברמת החיים בישראל בשנים האחרונות וטוענת שהמצב לא כל כך גרוע: "שלא כמו התפיסה הרווחת בשיח הציבורי, עליית המחירים בישראל בעשור האחרון הייתה מתונה יחסית לממוצע" במדינות הקפיטליסטיות הגדולות. על פי גישה זו, העלייה בהכנסה הממוצעת של משקי הבית — בכל רמות ההכנסה — הייתה גבוהה במידה רבה מעליית המחירים והובילה לעלייה של ממש בכוח הקנייה וברמת החיים של האוכלוסייה בישראל. יחד עם זאת, סקירה זו כוללת הסתייגות חשובה אך לא מודגשת: בכמה מהתחומים רמת המחירים בישראל עדיין גבוהה.

הגישה השנייה היא זו המתוארת בחיבור מאת עידו לן שכותרתו: "יוקר המחיה בישראל: שכר נמוך או מחירים גבוהים?". החיבור נכתב במסגרת פורום ארלוזורוב של ההסתדרות. בניגוד לגישה "האופטימית", חיבור זה קובע כי יוקר המחיה בישראל הוא אכן גבוה; יתר על כן, הוא נובע משכר נמוך ולא ממחירים גבוהים. יש לציין שמדד השכר שאליז מתייחס לן הוא השכר הממוצע לשעה ולא השכר הממוצע למשרה, כי "השכר השעתי מודד כמה שעות צריך פלוני לעבוד על מנת לקנות כמות מסוימת של מוצרים".

בישראל, עובדים ועובדות שיעור משמעותי אינם מועסקים במשרה מלאה (כ-25% בכלל מעמד העובדים לפי סקר כוח אדם לחודש אוקטובר 2023). הטענה היא כי למרות הצמיחה הכלכלית "המרשימה" של ישראל בשני העשורים האחרונים, נשחק כוח הקנייה של השכר בהשוואה בינלאומית. ועוד: כוח הקנייה בישראל נמוך משהיה בתחילת המאה ה-21. לגבי צד ההוצאות של משקי הבית, כמה קטגוריות של מוצרים — דיור, חשמל ומים ומזון ומשקאות — "התייקרו מאוד".

הגישה השלישית, שציינה סבירסקי, המוכרת לקוראי "דה מרקר" המוסף הכלכלי של "הארץ" מתמקדת במחירים ולא בשכר: דהיינו, ההוצאות עבור מזון ומשקאות. זו מתחברת לתחושה של ישראלים רבים, הרואים כיצד בקניותיהם ברשתות השיווק מתייקר המזון מקנייה לקנייה. "דה מרקר" שם דגש בעלייה ביוקר המחיה הנובעת בעיקר מרדיפת בצע של רשתות השיווק ושל חברות המזון והמשקאות. אלה מעלות מחירים מעל ומעבר לשינויים בעלויות היצור וההפעלה. הממשלה הנוכחית לא עושה מצדה דבר כדי למנוע השתוללות במחירי המזון.

היעד: מדיניות ממשלתית

שלוש הגישות מציעות פתרונות שונים להתמודדות עם יוקר המחיה. הגישה "האופטימית" רואה בהפחתת הריכוזיות ובהגברת התחרות את המפתח לשיפור המצב הכלכלי. לעומתה, גישת השכר הנמוך מתמקדת בהעלאת שכר העובדים, בשיפור פריון העבודה ובהרחבת ההשכלה כדרך לחיזוק כוח הקנייה של הציבור. גישת המחירים הגבוהים מדגישה את הצורך בהתערבות ממשלתית להגברת התחרותיות, במיוחד בתחומים כמו מזון ודיור, הנמצאים בלב ההוצאות של משקי הבית.

"עם זאת, לא נראית כיום פעולה ממשית לקידום אף לא אחת מהגישות הללו. בהיעדר מדיניות ממשלתית רחבה שמעמידה במרכז את רווחת האוכלוסיות הפגיעות, משפחות רבות בישראל נאלצות להתמודד עם יוקר המחיה ועם שכר שאינו מאפשר מחייה בכבוד" — סיכמה ברברה סבירסקי.

הפגנה נגד הטבח בעזה בטוקיו, יפן (צילום: סוכנות הידיעות הטורקית)

יומן מסע - קומוניסט ישראלי ביפן

המלחמה והטבח בעזה. נתקלתי שם ב"מפורסם טוויטר" מקומי, שחשבונו מלא בדברי הלל לחמאס ול"מעשה הגבורה" של 7 באוקטובר. כשהבין שאני מישראל, קילל אותי בביטויים כמו "סוכן ציוני" ו-"יהודי חוליגן". בסך הכל השתתפתי בכמה עשרות הפגנות ופעילויות נגד המלחמה בעזה. למרות שהיה לפעמים קשה להשתלב, כשחזרתי לארץ הרגשתי שמצאתי חברים חדשים. התפעלתי מהבקיאות, מהידע ומהנחישות של פעילים שרבים מהם מעולם לא דיברו עם ישראלי ולא היו במזרח התיכון, אך פעלו ללא לאות לעצירת המלחמה. שמחתי גם להראות לחלק ממכרי היפנים שלא כל הישראלים רוצים במלחמה, ולתת להם לפחות שביב של תקווה לשינוי בארץ שלנו.

רוי קנר

כנס המרקסיזם-פמיניזם השישי יתקיים בפורטוגל

נפתחה ההרשמה לכנס המרקסיזם-פמיניזם הבינלאומי השישי שיתקיים בנובמבר 2025 בעיר פורטו בפורטוגל. מארגנות הכנס פנו לציבור הפעילות, החוקרות והאמניות לשלוח הצעות לדיונים, הרצאות או מיצגים עד ליום האישיה הבינלאומי הקרוב, 8 במארס 2025. שפות הכנס יהיו אנגלית, ספרדית ופורטוגזית, עם תרגום סימולטני לשפות נוספות. בכנס ישתתפו פעילות והוגות מרקסיסטיות-פמיניסטיות בולטות מכל העולם. נמסר כי ישתתפו דוברות ממספר רב של מדינות ובהן גרמניה, ספרד, קולומביה, ארגנטינה, בריטניה, צרפת, איטליה, ארה"ב, אוסטרליה, גואטמלה, הודו, סלובניה, פולין, איראן, סוריה, יוון, טורקיה ופורטוגל. הרעיון לקיים כנס בינלאומי מדי שנתיים נולד במדור הפמיניסטי של המכון לתיאוריה ביקורתית של ברוקלין, ביוזמת הסוציולוגית פריגה האוג הוותיקה שהציגה בכנס הראשון את המסמך "13 העקרונות של המרקסיזם-פמיניזם". הכנס הראשון נערך ב-2015 בברלין; השני כעבור שנה בווינה והשלישי בעיר לונד שבשבידיה ב-2018, הרביעי באופן מקוון בעקבות הקורונה ב-2021 והאחרון בוורשה ב-2023.

נמרוד עובד

באמצע חודש אוגוסט 2024, בגיל 20, החלטתי לנסוע ליפן. לפני הנסיעה עבדתי בשוק הכרמל, בחברת אנשים שתמכו במלחמה בעזה וקראו להרס הרצועה. הרגשתי תשישות ומחנק, ורציתי לברוח מהארץ לתקופה. בריחה היא כמובן לא פתרון מהפכני, אבל ידעתי שזה רק לתקופה, וממילא התעניינתי בתרבות הפופולרית של יפן.

כך, בספטמבר מצאתי את עצמי פחות או יותר לבד בארץ זרה. יפן רחוקה מאוד מהמזרח התיכון, ורוב היפנים לא מתעניינים במצב בישראל ובפלסטין. אין ביפן הפגנות המוניות נגד הטבח בעזה מהסוג שניתן למצוא בערים גדולות בעולם. אף על פי כן, במהלך הביקור שלי במדינה, שנמשך ארבעה חודשים וחצי, חיפשתי ומצאתי הפגנות ופעולות מחאה של השמאל היפני נגד המלחמה.

יפן היא אחת החברות הקפיטליסטיות ביותר בעולם, אך יש בה גם מפלגה קומוניסטית גדולה המיוצגת בפרלמנט. במהלך השהות בטוקיו ביקרתי בסניף המפלגה באזור בשם סטאגיה שבמרכז העיר, שדמה יותר למשרד של תאגיד מסחרי מאשר לסניף המפלגה הקומוניסטית המוכרים לי מהארץ. למרות קשיי השפה, שכן רוב הקומוניסטים היפנים שפגשתי אינם דוברים אנגלית, חברי הסניף קיבלו אותי בידירות והזמינו אותי להצטרף להפגנות נגד המלחמה ולפעילויות שונות.

מצאתי את עצמי צובר חברים ומכרים. כשהצגתי את עצמי לפעילי שמאל יפנים וסיפרתי שאני ישראלי המתנגד לכיבוש ולמכונת המלחמה הישראלית נתקבלתי באהדה רבה, ובחלק מההפגנות אפילו התייחסו אלי כסוג של מפורסם. במהלך הביקור ביפן נפגשתי עם עשרות פעילים פרו-פלסטינים, רבים מהם מהגרים מהמזרח התיכון – כולל עזתי שאחיו נהרג בידי חיילים לפני 20 שנה. הוא הדגיש בפני כי הוא מתנגד הן לחמאס והן לכיבוש הישראלי.

היו גם חוויות פחות חיוביות. לאחר שבועות שלמים בהם לא דיברתי עברית, החלטתי לבקר בבית חב"ד בטוקיו. מצאתי את עצמי שותק בחלק גדול מהשיחות שם, שהתנהלו כמובן על המשך המלחמה בעזה. אחד המבקרים דיבר בהתלהבות על "כמה שהיפנים ציונים", ומבקרים אחרים סיפרו כי התעמתו עם עצרת מחאה קטנה של יפנים שקראו להפסקת המלחמה בעזה. אחד הישראלים העיר בגזענות כי "היפנים מטומטמים מכדי להבין מה קורה מחוץ למדינה שלהם".

ביום הסולידריות הבינלאומי עם העם הפלסטיני (29 בנובמבר) נערכה הפגנה גדולה בשינג'וקו בקריאה לעצירת

מדוע 'הסיפור של סלימן' אינו מועמד לפרסי אוסקר? מהגר עבודה אפריקאי כשליח ברחובות פריס

הבימאי האיטלקי ויטוריו דה סיקה "גונבי האופניים" (1948): עובד התר ברחובות רומא אחר אופניו הגנובים, כלי עבודתו. במהלך חיפושיו הוא פונה אל הסניף השכונתי של המפלגה הקומוניסטית בפרברי בירת איטליה, וכל חברי הסניף מתגייסים לעזרתו. סצנה זו צונזרה במדינות רבות וספגה ביקורות קשות באיטליה עצמה.

סלימן, הטוען שהוא פליט פוליטי, חייב גם לאלתר עלילת רדיפות דמיוניות בארצו. כך, בין שליחות לשליחות ובאמצעות האינטרנט, הוא מגלה את מר גורלם של עצירים פוליטיים בגינאה. למרבה הפליאה, פקידת ההגירה הצרפתית מכירה את הסיפור על פרטיו הקטנים בעל פה: הרי זה הסיפור שרבים סיפרו לה לפניו. מקלט מדיני הוא עבורו חבל ההצלה לאשרת עבודה. הסוף מפתיע, אבל זו רשימה ללא ספילר.

יוסי אבו

אמנות עיראקית עכשווית במוזיאון לאמנות האסלאם

התערוכה "מערש להרס: אמנות עיראקית עכשווית", שאצר גלעד לביאן והמוצגת כעת במוזיאון לאמנות האסלאם בירושלים, מבקשת לבחון את השתקפותה של עיראק באמנות העכשווית. היא חושפת את התמודדותם של אמנים עיראקים בימינו עם תחושת האחריות המפעמת בהם לשימור הזהות, התרבות ומורשתם הלאומית.

בתערוכה מוצגות עשרות עבודות מתוך אוסף עודד הלחמי, המשלבות חוויות אישיות ומוטיבים המסמלים את מולדתם בתפארתה, בצד אלה המסמלים את ההווה המדמם. עבודותיו של הלחמי, אמן יהודי ישראלי-אמריקאי יליד עיראק (1938), מעניקות רובד נוסף לתערוכה. התרבות היהודית-העיראקית ביצירותיו משולבת היטב בתרבות הערבית המקומית. התערוכה תינעל ב-31 במאי.

י"א

זו לא ממש הפתעה שבעת כהונתו של הנשיא שונא המהגרים דונלד טראמפ, הסרט הצרפתי המעולה "הסיפור של סלימן", המוקרן כעת ברחבי הארץ, אינו מועמד לאחד מפרסי האוסקר שיוענקו בסוף החודש במה שנותר מהוליווד. זאת, למרות שהסרט כבר זכה בפסטיבל קאן האחרון בשלושה פרסים, ביניהם - לשחקן הטוב ביותר ולבימאי.

וכאן ההפתעה: השחקן הטוב ביותר כלל אינו שחקן. סלימן, שליח על אופניים שטס ברחובות פריס הפקוקות, הוא מהגר מגינאה, אבו סנגארה (בצילום מתוך הסרט), וההפקה מבוססת בחלקה הגדול על חייו. הסרט מספר את קורותיו של סלימן במהלך 48 שעות במהלכן עליו למצוא מקום לינה, להשתכר כדי לאכול ולשכנע את פקידת ההגירה שהוא אכן ראוי לקבל מקלט מדיני בצרפת. וזה לא קל.

גם הבימאי, בוריס לוז'קין, אינו מוכר דיו. לאחר שנים של עשייה תיעודית בווייטנאם, הוא ביים רק שלושה סרטים עלילתיים: "תקווה" (2014) על מהגרים אפריקאים במרוקו (שטרם הוקרן בישראל); "קמיל" (2019) על קורותיה של צלמת עיתונות צרפתית, קמיל לפז, שנהרגה במהלך מלחמת האזרחים ברפובליקה המרכז-אפריקאית ב-2014; ו"סיפורו של סלימן", שהוקרן אשתקד בפסטיבל ירושלים לקולנוע. שני הסרטים הראשונים מתרחשים באפריקה השלישי הוא על אפריקה ועל אפריקאים בליבה של פריס ובפרבריה.

סלימן, הנשלט בידי האלגוריתם מבוקר ועד ליל תוך שהוא מנסה לנהל דיאלוג טלפוני עם מעסיקו באמצעות עובדת מוקד שירות המדקלמת מסרים מתוך מסך המחשב, חי חיים כלל לא פשוטים. בשיחה עם מהגר עבודה נוסף במקלט לילה בפרברי פריס, שואל אותו סלימן, ובעצם שואל את עצמו: "האם היה כדאי להגיע לצרפת?". מגובה מושב האופניים של שליח, פריס המכונה "עיר האורות" אינה דומה כלל לפרסומות או להצגתה בסרטי וודי אלן.

סלימן אמנם מגלה סימני אחווה עם חבריו השליחים האפריקאים, בייחוד כאשר מדובר בכדורגל. אך הוא מרוכז בעבודתו ובגורלו ואינו מסוגל להיות סולידרי עם מהגרים אחרים. סלימן השליח רחוק עד מאוד מגיבור הסרט של

דם מחרימים ספרים

בתגובה למעצר ולפשיטה על חנות הספרים סופרים ויוצרי תרבות ישראלים על עצומה המגנה את פעילות המשטרה וקוראת לשחרורם המידי של האחים מונא. בעצומה נאמר: "מן ההיסטוריה שלנו אנו יודעים, כי במקום ששורפים ספרים שורפים לבסוף בני אדם, כתב היינריך היינה. במקום שמחרימים בו ספרים ואוסרים את מוכריהם – הדרך לפגיעה בזכויות הביטוי והחופש, בזכות הקניין ובזכות לחיים קצרה מאד. רשת חנויות הספרים החינוכית, וחנות הדגל שלה, הן מרכז תרבות למפגשי פלסטינים וישראלים. אנו חוששים כי הפשיטה על החנות ומאסר בעליה בתואנה של 'הפרת הסדר הציבורי' היא פרובוקציה משטרתית, שנועדה למחוק את הנראטיב התרבותי הפלסטיני ולהטריד את העוסקים בו". מסניף ירושלים של מק"י נמסר: "מפגן הכוח האלים של כוחות הכיבוש הוא דוגמא נוספת וכואבת לכך שהכיבוש אינו רק קולוניאליזם כלכלי, אלא גם קולוניאליזם תרבותי, שנחוש למחוק כל סממן תרבותי פלסטיני ולהקשות על חיי האוכלוסייה הפלסטינית בעיר. זאת כדי להאיץ את הטיהור האתני שמקדמות עמותות המתנחלים ומפלגות הימין".

כוחות משטרה פשטו ביום ראשון (9.2) על חנות הספרים Educational Bookshop ברחוב סלאח א-דין בירושלים המזרחית הכבושה, השחיתו והחרימו מאות ספרים, ועצרו את בעלי החנות מחמוד מונא ואת אחיו אחמד. יצוין כי מדובר בחנות ספרים ותיקה ומוכרת היטב בירושלים המזרחית, אותה נוהגים לפקוד מקומיים וכן מבקרים ישראלים ומהעולם. עובדי החנות סיפרו לכתב עיתון "הארץ", כי השוטרים "עברו עם גוגל טרנסלייט ולקחו כל מה שלא מצא חן בעיניהם. אפילו על עיתון 'הארץ' עם תמונות החטופים הם אמרו שזו הסתה". מדוברות המשטרה נמסר: "שוטרי מחוז ירושלים עצרו שני תושבי מזרח ירושלים שעל פי החשד מכרו ספרים המכילים תכני הסתה ותמיכה בטרור בחנויות ספרים במזרח ירושלים". כראייה צירפה המשטרה להודעתה תמונה של חוברת צביעה לילדים עם הכותרת "מהנהר ועד הים".

בדיון שנערך בשני (10.2) בבית המשפט בירושלים, ביקשה המשטרה להטיל שמונה ימי מעצר על בעלי החנות מחמוד מונא ועל אחיו אחמד. השופט גד ארנברג החליט להאריך את מעצרום ביום אחד, ולאחר מכן שוחררו השניים מבלי שנחקרו כלל. מחוץ לבית המשפט התקיימה הפגנה של פעילי "פרי ג'רוזלם" שמחו נגד המעצר והחרמת הספרים, אליהם הצטרף ח"כ איימן עודה (חד"ש). כמו כן נכחו בבית המשפט נציגים דיפלומטיים של הולנד, בריטניה, בלגיה, ברזיל, האיחוד האירופי, צרפת, שווייץ, אירלנד ושבדיה.

חד"ש עובדים

בין מעמד לפריווילגיה

המרצה: אדם אלי, איש חינוך

חמישי 13.2 | 19:00 | אחד העם 70, ת"א

60 שנה לשבועון 'זו הדרך'

העיתונות הישראלית,

המלחמה והכיבוש

שיחה עם העיתונאית עמירה הס

חמישי 20.2 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

כנס שותפות השלום

כנס טראומה קולקטיבית

ובניית שלום

יום שישי 21.2 | 14:00-9:00 | אחד העם 70, ת"א

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

